

Oscar **Jonathan**

Safran Foer Sc

Príšerne Nev

York **nahlas** 20

01 **a neuveri-**

tel'ne Septem

ber **blízko** Bla

PRÍŠERNE
NAHLAS
NEUVÉRITELNE
BLÍZKO

JONATHAN SAFRAN FOER

Z angličtiny preložil Pavol Lukáč

Copyright © Jonathan Safran Foer 2005
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s. r. o., Bratislava 2012
Translation © Pavol Lukáč 2012

ISBN 978-80-556-0359-9

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Pre
NICOL,
moju predstavu o nádhere

AKOŽE ČO?

A čo taká čajová kanvica? Čo keby sa hrdlo otváralo a zasa zatváralo, keď z neho vychádza para, takže by sa zmenilo na ústa, ktoré by pískali pekné melódie alebo recitovali Shakespeara, alebo by sa so mnou len tak chechtali? Mohol by som vymyslieť kanvicu, ktorá by mi čítala ocoým hlasom, takže by som pri tom mohol zaspávať, alebo povedzme niekoľko kanvíc, ktoré by spievali refrén zo *Žltej pornoky*, čo je pesnička od Beatles, ktorých zbožňujem, pretože entomológia je jeden z mojich *raison d'être*, čo je francúzsky výraz, ktorý poznám. Ďalšia dobrá vec by bola, keby som si vycvičil konečník tak, aby pri prdení rozprával. Keby som chcel byť príšerne humorný, naučil by som ho povedať zakaždým, keď by som vypustil neuveriteľne ohavný prd: „To som nebol ja!“ A ak by som niekedy vypustil neuveriteľne ohavný prd v Zrkadlovej sieni, čo je vo Versailles, čo je kúsok za Parížom, čo je, samozrejme, vo Francúzsku, tak by môj konečník povedal: „*Ce n'tais pas moi!*“

A čo také maličké mikrofóny? Čo keby ich každý zopár zhltol, a ony by potom cez maličké reproduktory, ukryté povedzme vo vreckách šiat, hrali zvuky našich srdc? Keby ste sa večer vozili po ulici na skejtborde, počuli by ste tlkot srdc všetkých naokolo a oni by zasa počuli to vaše, akoby v sonare. Ale napadá mi ešte jedna čudná vec, či by potom všetkým začali biť srdcia naraz, ako keď ženy, ktoré bývajú na jednom mieste, začnú naraz menštruovať, čo je vec, ktorú viem, ale veľmi ani vedieť nechcem. To by bolo fakt čudné, až na to, že na tom mieste v nemocnici, kde sa rodia deti, by to znelo ako cinkanie krištáľového lustra na hausbóte, pretože deti by ešte nemali čas zladať si srdcia. A v cieli Newyorského maratónu by to zasa znelo ako rinčanie zbraní.

A potom sa veľakrát stáva, že potrebujete rýchlo utiecť, ale ľudia nemajú vlastné krídla, teda aspoň zatiaľ, takže čo, dajme tomu, taká košela z vtáčieho zobu?

A vôbec.

Na prvom tréningu džiu-džicu som bol pred tri a pol mesiacom. Sebaobrana ma vždy, pochopiteľne, príšerne zaujímala, a mama povedala, že by bolo dobré, keby som okrem hry na tamburínu vyvíjal aj nejakú inú telesnú aktivitu, a tak som pred tri a pol mesiacom išiel na prvý tréning džiu-džicu. Bolo nás tam štrnásť chlapcov a všetci sme mali na sebe pekné biele šaty. Nacvičovali sme úklony a potom sme si všetci posadali ako pôvodní obyvatelia Ameriky, a potom mi Sensei Mark povedal, aby som išiel k nemu. „Kopni ma do rozkroku,“ vyzval ma. Bolo mi to trápne. „*Excusez-moi?*“ začudoval som sa. On sa rozkročil a povedal: „Chcem, aby si ma z celej sily kopol do rozkroku.“ Dal si ruky vbok, nadýchol sa a zatvoril oči, takže som pochopil, že to myslí vážne. „Tové,“ povedal som mu a v duchu som si myslel: *Akože čo?* „Len smelo, chlapče. Znič mi rozkrok.“ „Mám vám zničiť rozkrok?“ Stále mal zavreté oči, chechtal sa ako blázon a povedal: „Aj keby si robil neviem čo, mne rozkrok nezničíš. A o to tu ide. Chcem vám ukázať, že dobre vycvičené telo dokáže pohltiť aj priamy úder. Takže, znič mi rozkrok.“ Bránil som sa: „Ja som pacifista,“ a keďže väčšina mojich rovesníkov nevie, čo to znamená, otočil som sa k ostatným a povedal som: „Nemyslím si, že je správne ničť iným ľuďom rozkrok. Za žiadnych okolností.“ Sensei Mark sa ma spýtal: „Môžem sa ťa na niečo opýtať?“ Otočil som sa späť k nemu a povedal som: „Keď hovoríte, Môžem sa ťa na niečo opýtať, tak už ste sa opýtali.“ A on na to: „Snívaš niekedy o tom, že sa staneš majstrom džiu-džicu?“ „Nie,“ odvetil som, aj keď sny o tom, že budem šéfovať rodinnému klenotníctvu, ma už prešli. A on sa ma opýtal: „Chceš vedieť, ako sa zo študenta džiu-džicu stane majster džiu-džicu?“ „Ja chcem vedieť všetko,“ povedal som mu, hoci ani to už nie je pravda. A on mi na to: „Zo študenta džiu-džicu sa stane majster džiu-džitsu tak, že majstrovi zničí rozkrok.“ „Fakt úžasné,“ povedal som mu. Na poslednom tréningu džiu-džicu som bol pred tri a pol mesiacom.

Tak veľmi by som chcel mať so sebou svoju tamburínu, lebo aj po tom všetkom mám ťažkú hlavu a občas dobre padne, poriadne si

zabubnovať. Najpôsobivejšia pesnička, čo viem zahrať na tamburíne, je *Let čmeliaka* od Nikolaja Rímskeho-Korsakova, ktorú som si stiahol aj ako vyzváňací tón na mobil, ktorý som dostal po otcovej smrti. Je dosť neuveriteľné, že viem zahrať *Let čmeliaka*, lebo niektoré pasáže musíte bubnovať neuveriteľne rýchlo, a to je pre mňa príšerne ťažké, lebo zatiaľ ešte ani nemám poriadne zápästia. Ron sa ponúkol, že mi kúpi päťdielnu súpravu bicích. Za peniaze si lásku nekúpiš, to je jasné, ale aj tak som si vypýtal činely Zildjian. „Ako si povieš,“ odvetil, potom si z môjho písacieho stola vzal moje jojo a začal sa s ním prechádzať ako so psom na vodidle. Viem, že sa len chcel správať priateľsky, ale neuveriteľne ma to našťvalo. „Jojo *moi!*“ povedal som a jojo som mu vytrhol z ruky. V skutočnosti som mu ale chcel povedať: „Nie si môj otec a nikdy ním nebudeš.“

Nie je to čudné, ako stále rastie počet mŕtvych, aj keď Zem je stále rovnako veľká, takže jedného dňa už nebude miesto, kam by sa ešte niekto dal pochovať? Keď som mal vlani deväť rokov, babka mi kúpila predplatné časopisu *National Geographic*, ktorému ona hovorí „náš *National Geographic*“. Ešte mi kúpila biele sako, lebo ja chodím iba v bielom, ale je mi priveľké, takže mi ešte dlho vydrží. A ešte mi dala fotoaparát po dedovi, ktorý sa mi z dvoch dôvodov veľmi páčil. Opýtal som sa, prečo si ho nezobral so sebou, keď od nej odišiel. Povedala: „Možno chcel, aby si ho dostal ty.“ Ja jej na to: „Lenže to som mal mínus tridsať rokov.“ A ona že: „Aj tak.“ A vôbec, tá zaujímavá vec, čo som sa dočítal v *National Geographic*, bola, že teraz je viac živých ľudí, ako ich v celých dejinách ľudstva zomrelo. Inými slovami, keby všetci naraz chceli hrať Hamleta, tak by nemohli, lebo by nebolo dosť lebiek!

Takže, čo by ste povedali na také mrakodrapy pre mŕtvych, ktoré by sa stavali do zeme? Mohli by stáť pod mrakodrapmi pre živých, ktoré sa stavajú do výšky. Mŕtvych by ste mohli pochovávať sto poschodí pod zemou a celý svet mŕtvych by bol pod svetom živých. Niekedy mi napadá, že aké by bolo super, keby bol mrakodrap, ktorý by sa posúval nahor a nadol a výtah v ňom by stál na mieste. Takže, keby ste chceli ísť na deväťdesiate piate poschodie, stlačili by ste gombík s číslom 95 a deväťdesiate piate poschodie by prišlo k vám. Zároveň by to bolo príšerne výhodné, lebo keď ste na deväťdesiatom

piatom poschodí a do budovy pod vami narazí lietadlo, budova sa s vami môže spustiť dole, a všetci budú živí a zdraví, aj keď si práve v ten deň zabudli obliecť košeľu z vtáčieho zobu.

V limuzíne som sa zatiaľ viezol iba dvakrát. Prvý raz to bolo hrozné, aj keď limuzína bola úžasná. Doma mám zakázané pozeráť televíziu a televíziu mám zakázanú pozeráť aj v limuzínach, ale aj tak bolo fajn, že tam bol televízor. Opýtal som sa, či by sme nemohli ísť okolo mojej školy, aby ma Pasta a Pinda videli v limuzíne. Mama povedala, že školu nemáme po ceste, a na cintorín nemôžeme prísť neskoro. „Prečo nie?“ opýtal som sa, čo som inak pokladal za dobrú otázku, pretože keď sa nad tým zamyslíte, tak prečo nie? Teraz už nie som, ale býval som ateista, čo znamená, že som neveril na veci, ktoré nie je vidieť. Veril som, že keď je raz niekto mŕtvy, tak je mŕtvy navždy a nič necíti, a dokonca ani nemá sny. Niežeby som teraz veril na veci, ktoré nie sú vidieť, lebo neverím. Verím však, že všetko je príšerne komplikované. A aj tak to nebolo tak, ako keby sme ho *na-ozaj* pochovávali.

Aj keď som sa usiloval nedať to najavo, liezlo mi na nervy, že sa ma babka stále dotýka, a tak som preliezol na predné sedadlo a štuchoval som šoféra do pleca, kým si ma nezačal trochu všímať. „Aké. Je. Vaše. Pomenovanie.“ Opýtal som sa hlasom Stephena Hawkinga. „Čože?“ „Chce vedieť, ako sa voláte,“ vysvetlila zo zadného sedadla babka. Podal mi vizitku.

GERALD THOMPSON

Limuzíny Sunshine

doprava v piatich obvodoch

(212) 570-7249

Podal som mu svoju vizitku a povedal som: „Zdravím. Gerald. Ja. Som. Oskar.“ Opýtal sa ma, prečo tak rozprávam. „Oskarovo CPU je ako neurálna sieť. Počítač, ktorý sa sám učí. Čím viac sa

stýka s ľuďmi, tým viac sa toho naučí.“ Gerald najprv povedal: „Ach“ a potom „tak.“ Nebolo mi jasné, či sa mu páčim, alebo nie, tak som zahlásil: „Máte slnečné okuliare za sto dolárov.“ A on na to: „Za sto sedemdesiatpäť.“ „Poznáte veľa nadávok?“ „No, zopár by sa našlo.“ „Ja nesmiem používať škaredé slová.“ „Zmrd.“ „Čo je ,zmrd‘?“ „Škaredé slovo.“ „A poznáte slovo ,hovno‘?“ „To je nadávka, nie?“ „Nie je, keď sa to povie ako ,hovnivál‘.“ „To asi nie.“ „Ty hovnivál jeden zaservovaný.“ Gerald pokrútil hlavou a mierne sa zachechtal, ale nie tak zle, teda nechechtal sa na mne. Ja dokonca nesmiem hovoriť ani ,tĺk‘, iba ak by som naozaj hovoril o tom, čím sa mliaždia orechy. „Máte super šoférske rukavice.“ „Vďaka.“ A potom mi čosi napadlo, tak som to povedal. „Vlastne, keby boli limuzíny príšerne dlhé, tak by nebolo treba šoférov. Človek by jednoducho nastúpil vzadu, prešiel by limuzínou a vystúpil by z predného sedadla, pretože by bol presne tam, kam sa chcel dostať. Takže v našom prípade by predné sedadlo bolo na cintoríne.“ „A ja by som sa mohol pozeráť, ako hrajú.“ Potľapkal som ho po pleci a povedal som: „Keď si v slovníku vyhľadáte heslo ,humorný‘, nájdete pri ňom svoju fotku.“

Mama sedela na zadnom sedadle, ruku mala strčenú v kabelke a čosi v nej držala. Videl som, že to zviera, lebo som videl svaly na jej ruke. Babka plietla biele palčiaci, takže som vedel, že sú pre mňa, aj keď vonku nebola zima. Chcel som sa mamy opýtať, čo to zviera a prečo to musí schovávať. A spomínam si, ako mi zišlo na um, že aj keby mi hrozilo podchladenie, tie palčiaci si nikdy v živote nenatiahnem.

„Tak mi práve napadlo,“ povedal som Geraldovi, „že by mohli vyrobiť *neuveriteľne* dlhú limuzínu, ktorá by mala zadné sedadlo v maminej vagíne a predné v mauzóleu, takže by bola dlhá ako celý život.“ Gerald mi na to: „Jasné, ale keby tak žil každý, ľudia by sa vôbec nestretávali, či ako?“ A ja som odvetil: „No a?“

Mama stískala, babka plietla a ja som povedal Geraldovi: „Raz som kopol do brucha francúzsku sliepku,“ lebo som chcel, aby sa chechtal, lebo keby som ho rozchechtal, nemal by som hlavu celkom ako z olova. On nič nepovedal, asi preto, že ma nepočul, tak som mu to zopakoval: „*Hovorím*, že som raz kopol do brucha francúzsku sliepku.“ „Hm?“ „Povedal: „*Oeuf*.“ „A to je čo?“ „To je vtip. Chcete

počuť ešte jeden alebo sa vám z toho robí *oeuf*?“ Šofér pozrel do spätného zrkadla na babku. „Čo to rozpráva?“ „Jeho starý otec mal zvieratá radšej ako ľudí.“ A ja na to: „Chápete? *Oeuf*?“

Preliezol som naspäť dozadu, lebo riadiť auto a zároveň sa rozprávať je nebezpečné, najmä na diaľnici, kde sme práve boli. Babka sa ma zasa začala dotýkať, čo mi prekážalo, aj keď som nechcel, aby to tak bolo. „Zlatko,“ ozvala sa mama. „*Oui*.“ A ona sa opýtala: „Ty si dal poštárovi duplikát kľúča od bytu?“ Pripadalo mi fakt čudné, že to spomína práve teraz, lebo to s ničím nesúviselo, ale myslím, že sa len pokúšala nájsť niečo, o čom by sme mohli hovoriť, hocičo, len nie to, čo viselo vo vzduchu. Odvetil som: „Tá osoba, čo nám nosí poštu, je poštárka.“ Prikývla, ale neďívala sa priamo na mňa, a opýtala sa, či som teda dal ten kľúč poštárke. Prikývol som, pretože som jej nikdy neklamal, kým nebolo veľmi zle. Nemal som dôvod klamať. „Prečo si to urobil?“ vyzvedala. Tak som jej to povedal: „Stan...“ A ona na to: „Kto?“ A ja že: „Stan, vrátnik. Občas si skočí za roh na kávu, a ja chcem mať istotu, že mi všetky zásielky dôjdu, tak mi napadlo, že keď Alicia...“ „Kto?“ „Tá poštárka. Že keď bude mať kľúč, bude mi všetko môcť nechávať za dverami.“ „Ale ty nemôžeš len tak dávať kľúče cudzím ľuďom.“ „Alicia našťastie nie je cudzia.“ „Máme v byte kopu cenností.“ „Ja viem. Fakt máme úžasné veci.“ „Vieš, občas sa stáva, že ľudia, ktorí ti môžu pripadať dobrí, nakoniec až takí dobrí nie sú. Čo keby ti niečo ukradla?“ „To by neurobila.“ „Ale čo ak predsa?“ „Ale ona by to neurobila.“ „Fajn, a dala ti aj ona kľúče od svojho bytu?“ Bolo jasné, že sa na mňa hnevá, ale nevedel som prečo. Nič zlé som neurobil. A ak áno, tak neviem, čo to bolo. A rozhodne som to neurobil naschvál.

Posunul som sa bližšie k babke a mame som povedal: „Načo by mi bol kľúč od jej bytu?“ Bolo jej jasné, že zatáhum zips na spacom vaku menom Oskar, a mne bolo jasné, že ma až tak veľmi neľúbí. Vedel som, že keby si mohla vybrať, teraz by sme sa viezli na môj pohreb. Pozrel som na strešné okno limuzíny a predstavoval som si, aký bol svet predtým, než vymysleli stropy, čo ma priviedlo k úvahe: Má jaskyňa strop alebo celá jaskyňa je vlastne len strop? „Nabudúce sa radšej najprv opýtaj, dobre?“ „Nehnevaj sa na mňa,“ povedal som,

natiahol som sa cez babku a niekoľkokrát som otvoril a zavrel poistku na dverách. „Ja sa na teba nehnevám,“ povedala. „Ani trochu?“ „Ani trochu.“ „Máš ma ešte rada?“ Asi nebola najvhodnejšia chvíľa priznať sa, že som už dal urobiť duplikáty kľúča aj pre roznášača pizze z Pizza Hutu, aj pre kuriéra z UPS a aj pre tých milých ľudí z Greenpeaceu, aby mi mohli nosiť články o lamantínoch a iných zvieratách, ktoré možno vyhynú, kým sa Stan vráti z kávy. „Nikdy som ťa neľúbila viac.“

„Mami?“ „Áno?“ „Mám otázku.“ „Pýtaj sa.“ „Čo to stískaš v tej kabke?“ Vytiahla ruku, otvorila dlaň, ale tá bola prázdna. „Stískam len tak naprázdno.“

Aj keď to bol neuveriteľne smutný deň, vyzerala tak krásne. Neustále som sa pokúšal prísť na spôsob, ako jej to povedať, ale napadali mi len samé čudné a nevhodné veci. Na ruke mala náramok, ktorý som jej sám vyrobil, a to bol pocit ako za sto dolárov. Veľmi rád pre ňu vyrábam šperky, pretože ju to teší, a robiť jej radosť je ďalší z mojich *raisons d'être*.

Teraz už to tak nie je, ale veľmi dlho som sníval o tom, že raz prevezmem rodinné klenotníctvo. Ocino mi neustále hovoril, že na maloobchodný predaj som príliš bystrý. To mi vonkoncom nešlo do hlavy, lebo bol bystrejší ako ja, takže ak som bol na maloobchodný predaj príliš bystrý ja, tak on musel byť na maloobchodný predaj ešte oveľa viac bystrejší. Aj som mu to povedal. „Tak po prvé,“ odvetil, „nie som bystrejší ako ty, som len vzdelanejší, a to len preto, že som starší. Rodičia vždy vedia viac ako deti a deti sú vždy bystrejšie ako rodičia.“ „Ak teda tie deti nie sú mentálne retardované,“ podotkol som. K tomu zjavne nemal čo dodať. „Povedal si, po prvé, takže čo je po druhé?“ „Po druhé, keď som taký bystrý, tak prečo predávam v maloobchode?“ „To je pravda,“ súhlasil som. A potom mi čosi napadlo. „Ale počkať, počkať, keď tomu nebude šéfovať nikto z rodiny, tak už to nebude rodinné klenotníctvo.“ A on mi na to: „Jasné, že bude. Len to bude robiť nejaká iná rodina.“ Opýtal som sa: „A čo naša rodina? My si otvoríme nejaký iný obchod?“ „Niečo si otvoríme,“ odvetil. Tak, o tomto som rozmýšľal, keď som sa druhý raz viezol v limuzíne, keď sme s nájomníkom išli vykopať ocinovu prázdnu truhlu.

V nedeľu sme sa s ocinom občas hrávali úžasnú hru, ktorá sa volala Prieskumná výprava. Niekedy boli Prieskumné výpravy príšerne jednoduché, ako vtedy, keď mi povedal, aby som mu priniesol niečo z každého desaťročia dvadsiateho storočia – ja som mu však prešiel cez rozum a priniesol som kameň –, ale niekedy boli neuveriteľne komplikované a trvali celé týždne. Pri tej poslednej, ktorú sme hrali a nikdy nedohrali, mi dal mapu Central Parku. „A?“ opýtal som sa. A on na to: „Čo a?“ „Aké sú indície?“ chcel som vedieť. A on odvetil: „Kto povedal, že tam musia byť nejaké indície?“ „Vždy sú nejaké indície.“ „Takto samo osebe to nič nenaznačuje.“ „Ani jediná indícia?“ „Ak nie je indíciou to, že nijaké indície nie sú,“ povedal. „A je indíciou to, že nijaké indície nie sú?“ Mykol plecami, akoby nechápal, o čom to hovorím. Veľmi sa mi to páčilo.

Celý deň som chodil po parku a hľadal niečo, čo by mi niečo mohlo naznačiť, ale problém bol v tom, že som nevedel, čo hľadám. Oslovoval som ľudí a pýtal som sa, či nevedia niečo, čo by som mal vedieť aj ja, lebo otec niekedy vymýšľal Prieskumné výpravy tak, že som sa musel pýtať ľudí. Ale nikto sa nezmohol na nič iné, len na *Akože čo?* Hľadal som indície okolo jazera prečítal som si všetky plagáty na všetkých lampách a stromoch. Podrobne som skúmal tabuľky s popismi zvierat v zoo. Dokonca som nútil ľudí, čo si púšťali šarkany, aby ich stiahli dolu, aby som ich mohol preskúmať, aj keď som vedel, že je to nepravdepodobné. Ale otec poznal všelijaké triky. Nič som nenašiel, čo je zlé, iba ak by indíciou bolo nič. Môže byť nič indíciou?

V ten deň sme si na večeru objednali sladko-štipľavú činu, a ja som si všimol, že oco je vidličkou, aj keď vedel dokonale používať paličky. „Tak počkať!“ vykrikol som a postavil som sa. Ukázal som prstom na jeho vidličku. Mykol plecami, čo som si vysvetlil tak, že ide o zásadnú indíciu. Pomyslel som si: *Vidlička, vidlička*. Utekal som do svojho laboratória a zo škatule v šatníku som vybral detektor kovu. Keďže večer sám do parku nesmiem, išla so mnou babka. Začal som pri vchode z Osemdesiatej šiestej ulice a presúval som sa po príšerne presných priamkach, akoby som bol jedným z tých Mexičanov, čo kosia trávnik, len aby mi nič neuniklo. Vedel som, že okolo

mňa hlasno bzučí hmyz, lebo je leto, ale nič som nepočul, lebo som mal na ušiach slúchadlá. Bol som len ja a kovové podzemie.

Vždy, keď sa intervaly medzi pítaním začali skracovať, požiadal som babku, aby na to miesto posvietila baterkou. Potom som si natiahol biele rukavice, zo súpravy náradia som vytiahol lopatku a začal som príšerne opatrne kopat'. Keď som niečo zbadal, štetcom som omietol hlinu, presne ako ozajstný archeológ. Aj keď som v ten večer preskúmal iba malú časť parku, vykopal som štvrtdolár, zopár svoriek na papier a čosi, čo bola podľa mňa retiazka na lampu, za ktorú treba zatiahnuť, aby sa rozsvietilo svetlo, a chladničkový magnet v tvare sushi, čo viem, čo je, ale radšej by som nevedel. Všetky dôkazy som vložil do vrecúška a na mapu som si zaznačil, kde som čo našiel.

Keď som sa vrátil domov, preskúmal som nálezy v laboratóriu pod mikroskopom, jeden za druhým: ohnutú lyžičku, zopár skrutiek, hrdzavé nožnice, hračkárske autíčko, pero, kľúčenku, rozbité okuliare niekoho, kto neuveriteľne zle videl...

Všetko som to priniesol otcovi, ktorý pri kuchynskom stole čítal *New York Times* a červeným perom si krúžkoval chyby. „Nuž, tak toto som našiel,“ vyhlásil som a s táčnou plnou dôkazového materiálu som zo stola odsunul moje mačiatko. Oco sa na to pozrel a prikývol. „Takže?“ opýtal som sa. Mykol plecami, akoby nevedel, o čom hovorím, a čítal si ďalej. „Mohol by si mi aspoň povedať, či postupujem správne?“ Buckminster priadol a oco znova mykol plecami. „Ale ak mi nič nepovieš, ako vlastne zistím, že to je dobre?“ Čosi si v nejakom článku zakrúžkoval a povedal: „Dalo by sa na to pozeráť aj tak, že ako by to mohlo byť zle?“

Vstal a išiel sa napiť vody a ja som sa pozrel, čo si na tej stránke zakrúžkoval, lebo to boli tie jeho triky. Bol to článok o nezvestnom dievčati a o tom, ako si všetci mysleli, že ju zabil jeden kongresman, ktorý s ňou kefoval. O niekoľko mesiacov nato našli jej telo v Rock Creek Parku, čo je vo Washingtone D. C., ale vtedy už bolo všetko inak a nikoho to nezaujímal, okrem jej rodičov.

čítal vyhlásenie pre stovky prítomných novinárov v improvizovanom tlačovom stredisku za ich